

Eörsi nevet

Időnk Eörsivel – A Noran Kiadó bemutatója

A Merlinben 2007. június 5-én mutatta be a Noran kiadó régóta készülő új kötetét, az *Időnk Eörsivel* című kötetet a Merlin, a litera és a Tilos Rádió *Összejátszás* című kéthavonta jelentkező közös sorozatában. Az estről Nagy Gabriella írását olvashatják.

„**Eörsi** nevetésének legfőbb pedagógiai haszna az, hogy bemutatja, milyen is nem félni.

Ugyanakkor **Eörsi** röhögése enyhén nyugtalanító. Ő ennek az eredetét egyszerűen 'biológiai optimizmusnak' nevezi, és olykor mintha hivalkodnék boldog, egészséges, diadalmas önszeretetével. Én azonban meg vagyok győződve róla, hogy **Eörsi István** derűlátása erkölcs, nem „biológiai” eredetű, hiszen **Eörsi** szellemi épsége és szüntelen vidámsága fittyet hány „a bájos tényekre”, amelyek nem adnak okot a jókedvre” – írja Tamás Gáspár Miklós a most megjelent *Időnk Eörsivel* című „emlékkönyvben” (*A nevető ember*, eredeti megjelenés: Népszava, 2001).

Eörsi nevet. „Az utolsó mohikán” (Keresztury) idén június 16-án lenne 76 éves, de másfél éve elment. Ki tudja, kinek a vendége azóta, megátkozott „Leukémia kisasszonyé” vagy azoké, akik előtte mentek el...

Gyűlünk a kötetbemutató emlékestre, miközben épp leszakad az ég. Dörög, zuhog. Nincs ebben semmi misztikus, az **Eörsi** az.

Helyszínelő krákog, köhög, újraolvasta [a literán publikált anyagokat](#), azokból leszűrte: **Eörsi**-témában utólag és kintről is halált megvető bátorság kell az objektivitáshoz... Nem is kell. Akárhogy is: ünnep van, a Norannál megjelent egy emlékkönyv, 46 szerző 54 írásával (esszék, tanulmányok, interjúk, búcsúszavak, bírálatok és más publicisztikák). Szerepel benne az a [litera-nagyinterjú](#) is, amelyet a Szépírók Őszi Fesztiválján Keresztury Tibor és Vágvölgyi B. András készített a Petőfi Irodalmi Múzeumban, 2005 őszén, nem sokkal **Eörsi** halála előtt („Ebből nem tudok kimászni”).

A Merlinben vagyunk tehát, június 5-én, a könyvhét legutolján. A földszinti kisterem megtelik barátokkal és **Eörsi**-hívókkal. A terem kopottfekete, egyetlen vászon van csak kifeszítve a pódiumasztal mögött. Pörög rajta a kötet mellékleteként publikált Költő a Lower East Side-on (A Poet on the Lower East Side) című Gazdag Gyula-dvd, amely Allen Ginsbergről készült New Yorkban, **Eörsi Istvánnal**.

Az estre az alkalmat a Merlin Színház – litera – Tilos Rádió hármas Összejátszás című, kéthavonta jelentkező sorozata adta, amelyben szót esett már Tar Sándorról (az Ex Symposium Tar-száma kapcsán), a Majomparádé című multimédiás felolvasóest vendége pedig Parti Nagy Lajos volt. Az eddigi összművészeti rendezvényektől eltérően – amelyeken a főszerző, Dj Sanyi és a Kiegészítő Izzók, illetve az 1000% csapata varázsolt látvány- és zenei teret a felolvasások elé-mögé – most szikár, visszafogott, mondhatni puritán a környezet. Ez illik **Eörsihez**: semmi mellébeszélés.

Kőrössi P. József (a Noran kiadó igazgatója) és Németh Gábor bevezetése után Lukáts Andor olvas fel egy részletet a még mindig megrázó [Betegségemről](#) című **Eörsi**-írásból. (Eörsinek *Napló helyett* és [Megcenzúráztak](#) című munkája is olvasható az emlékkönyvben.)

Aztán jönnek sorra: emlékezők és felolvasók.

Pogány Judit a könyvben téves képaláírással szereplő fotójuk valós történetét meséli, amely – mint megtudjuk – nem a kaposvári színházban, hanem Párizsban készült, amikor **Eörsi** kalauzolta őt és Koltai Róbertet végig a városon, majd megemlítette *Börtönéveim* című könyve kéziratát, amelyet nem tud hazacsempészni, és amely a színésznő táskájában, egy gyermekjáték-vokitoki alatt elrejtve (amelyre sokkal inkább kíváncsi volt a hatóság, olyannyira, hogy el is kobozta) hazakerült.

Tamás Gáspár Miklós és Németh Gábor olvasnak. A háttérben Kőrössi P. kérésére **Eörsi** arcán kimerevítik a képet. **Eörsi** nevet.

Konrád György és Vágvölgyi B. András is mesél, utóbbi a Magyar Narancs-évekről, amely lapnak kezdetekben alapító tagja volt **Eörsi** és Tamás Gáspár Miklós is. Szó esik Allen Ginsberg látogatásáról a Mészöly utcai szerkesztőségben, **Eörsi** csínytevéseiről. Kőszeg Ferenc *Elkésett vita Eörsi Istvánnal* című írásának felolvasása előtt bevallja, fenntartásai voltak **Eörsi** gondolkodásával, majd jön Schiffer András, aki egy ÉS-ben a további „kicsinyes cirkuszolás” elkerülése végett nem publikált írásának történetét meséli (a kötetben: *Az elmaradt sajnálkozás* címen olvasható). A neves történésznő (Schmidt Mária) jó hírnév védelméhez fűződő jogának megsértéséért elítélt **Eörsit** ugyanis a pénzbüntetés befizetése után – jóllehet, köztudott volt előrehaladott betegsége – jogi úton kívánta nyilvános bocsánatkérésre kényszeríteni a sértettet a legutolsó pillanatokban is.

Intim és szép este volt. Kőrössi P. József még felveti egy, a közeljövőben készülő **Eörsi**-fotóskönyv ötletét, amelyben nem csak **Eörsi**-portrék, de **Eörsi** életével, korával és közegével kapcsolatos fotók is helyet kaphatnak, és a márkázai őszi tűzgyújtást, **Eörsi** emlékére, évente.

Nem tudom, **Eörsi** nevetne-e, örülne-e bármi emlékező szomorkodásnak, nosztalgiázásnak, de ha valaki úgy ismerte, 16-án szombaton vegye magához ezt a könyvet, és e sorokkal vagy más mondatokkal gondoljon mosolyogva „a nevető ember”-re: „Ha meghal valakid, először azonnal rémülten magadra gondolsz, veled mi lesz, ez az első, és csak aztán jön a mi volt veled. Hogy ki volt, aki nincs, az érteti, mi lesz veled nélküle. Furcsa munka, hideg és szívszorító gyakorlatok. Megérteni, hogy mihez kezdjél magaddal, amikor ő már befejezte.” (Németh Gábor)

(fotók: Müller Zsófi)

Nagy Gabriella